

International geologisk Kongres i Stockholm afholdes i Følge det foreløbige Program i August 1910. Præsidenten er: G. de Geer, Professor ved Univ. i Stockholm. Generalsekretær: J. G. Andersson, Professor (Dir. Sverrigs geolog. Undersøgelse) og Kasserer: H. Bäckström, Professor ved Univ. i Stockholm.

Mange geologiske Spørgsmaal vil blive Genstand for Omtale, og der vil blive foretaget Ekskursioner til adskillige Egne i Sverrig samt til Spitzbergen. Sidstnævnte Ekskursion finder Sted før Kongressen, og den vil vare c. 3 Uger.

Literaturanmeldelser.

Sven Lönborg: Swedish Maps. 1. Series. Stockholm 1907. 8 pp. + 15 planch. Folio.

Geografiens og særlig Kartografiens Historie er i Sverige blevet dyrket i langt videre Omfang end her i Danmark. Overfor Navne som A. E. Nordenskiöld, E. W. Dahlgren, Karl Ahlenius og Sven Lönborg kan vi herhjemme kun nævne Edv. Erslev og P. Lauridsen; thi skønt Thoroddsen har været stærkt knyttet til vort Land, og ikke mindst til »Geografisk Selskab«, tilhører han baade som Geograf og Geografhistoriker Island, medens Mænd som Rafn og N. M. Petersen allerede tilhører en ældre Periode.

Lönborg gjorde sig først bekendt ved et Værk (en Doktorafhandling) om Adam af Bremen, som udkom 1897. Skønt dette Arbejde, ligesom flere af Nordenskiölds og Ahlenius', metodisk set var forholdsvis svagt og kun sjældent naaede saa dybt, som Emnet gav Anledning til, var det som Begynderarbejde betragtet lovende, bragte mange nye og rigtige Iagttagelser og overgik utvivlsomt alle tidligere Arbejder over Adam af Bremen.

Efter denne Debut kastede Lönborg sig over Sveriges Kartografihistorie eller rettere sagt den svenske Kartografis Historie, som laa uopdyrket hen, og paa dette Omraade har han i de forløbne Aar præsteret et omfattende og nyttigt Arbejde, som vi desværre ganske mangler Sidestykke til herhjemme. Det foreliggende Atlas er et Led i dette Arbejde og danner den første Række Kortbilag til en Bog med Titelen »Sveriges Karta, Tiden till omkring 1850«, som Lönborg offentliggjorde i 1903. Samtidig omtrent meddelte han Resultaterne af sine mere specielle Undersøgelser over den svenske Kartografi i »Ymer« og i »Upplands Fornminnesforenings Tidsskrift«.

Baade Lönborgs Bog »Sveriges Karta«, og det

nu fremkomne Kortværk begynder med Aar 1600, fordi det fra Tiden før af Kort udført i Sverige selv kun er lykkedes Forfatteren at paavise Byplaner eller ugraderede Grænsekort. Det er beklageligt, at det anonyme Kort over den indre Østersø, som Carl S. Petersen nylig fandt i Leiden (se *Anecdota cartographica septentrionalia* Facs. 7), ikke var Lönborg bekendt; thi dette Kort, som paavislig er en nedertysk Kopi af et svensk Kort, viser, at der er blevet tegnet geografiske Kort i Sverige i det 16de Aarhundrede. Iøvrigt er dette mærkelig fordrejede og primitive Kort det bedst mulige Bevis for, at Lönborg har Ret, naar han paastaar, at man før Aar 1600 i Sverige manglede den nødvendige teoretiske Kundskab i Matematik og Astronomi og den praktiske i Geodæsi til at foretage en egentlig Kortlægning. At den fordrejede Sverigestype paa det af Carl Petersen fundne Kort dog ikke er tilfældig, men efter al Sandsynlighed betegner en hjemlig svensk, primitiv Opfattelse fra de sidste 50 Aar, før den rationelle Kortlægning begyndte, viser en Sammenligning med et Kort i Königsberg, der 1564 blev vedlagt Ambrosius Thom's Beretning til Hertug Albrecht af Preussen om Planerne til at befri Hertug Johan fra hans Fængsel i Gripsholm. Det er ikke et geografisk Kort, idet det viser Gripsholms Omgivelser og Landevejen fra Stockholm til Kalmar i meget større Maalestok end Omgivelserne; men alligevel viser Korttypen tydelig det samme fordrejede Sverige som Østersøkortet. Heller ikke dette Kort var dog kendt, da Lönborgs Værk udkom, idet dets Fund først meddeltes af Finderen (Walter Ruge i Leipzig) i 1904¹⁾. — Helt bortset fra Olaus Magnus, der var svensk, men ikke levede i Sverige, synes der altsaa at have eksisteret en

¹⁾ Se *Nachrichten der kgl. Gesellsch. d. Wiss. z. Göttingen*. 1904, S. 13. — Fotografiske Kopier af dette Kort er anskaffet af de kgl. Biblioteker i Stockholm og København.